

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

หลักนิติธรรมกับการเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ
พ.ศ. ๒๕๖๒ กรณีการใช้กัญชาเพื่อการแพทย์

จัดทำโดย นายบุศรินทร์ วนาสวัสดิ์
รหัส ๖๒๐๗๑๙

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๗
วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

หลักนิติธรรมกับการเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ

พ.ศ. ๒๕๖๒ กรณีการใช้กัญชาเพื่อการแพทย์

นายบุศรินทร์ วนาสวัสดิ์^๑

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดของโลกยังรุนแรง โดยในแต่ละประเทศต้องการหาแนวทางในการแก้ปัญหา ยาเสพติด โดยเน้นที่การป้องกันการใช้ยาเสพติดประเภทต่าง ๆ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ด้วยความตระหนักดีว่า ปัญหา ยาเสพติดอาจมีส่วนทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาได้ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาวัยรุ่น ปัญหาโสเภณี ซ่องโจร และการพนัน เป็นต้น ซึ่งปัญหาที่กล่าวมามีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ความสงบเรียบร้อย และปัญหาด้านเศรษฐกิจด้วย รวมถึงศีลธรรมอันดีของประชาชนที่มีต่อ ยาเสพติดให้โทษ

จากการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข เปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ ผ่านสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ โทรทัศน์ หรือแม้กระทั่งสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีการนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร รวมถึงการแสดงความคิดเห็นในแง่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งระบุไว้ว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วย ยาเสพติดให้โทษ พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการ ที่เกี่ยวข้องกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัติ เพื่อกำหนดมาตรการในการควบคุม ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องตามหลักสากล ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้ได้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและ จีตองพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ขึ้นไว้ และให้บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ซึ่งหลังจากที่มีพระราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ประกาศพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้วนั้น มีการกล่าวถึง การนำกัญชาไปใช้ในกรณีต่าง ๆ ที่ถูกยกมาเป็นหัวข้อในการวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งในสมัยโบราณมีการนำกัญชามาใช้ โดยเฉพาะการใช้กัญชาในทางการแพทย์แผนโบราณที่ใช้กันมาหลายพันปีแล้ว แม้ว่าปัจจุบันการนำกัญชาไปใช้ยังมีรายละเอียดต่าง ๆ ที่ถือว่าเป็นเรื่องใหม่ต่อการเพาะปลูก วิจัยและเพื่อการพัฒนาไปใช้เป็นยารักษาโรค โดยการนำกัญชาไปใช้ควรมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชนและประชาชน

^๑ นายบุศรินทร์ วนาสวัสดิ์ ประธานกลุ่มอุตสาหกรรมยา, กรรมการผู้จัดการ บริษัทแอตแลนติก แล็บ

ทั่วไป อีกทั้งเพื่อหาความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการนำกัญชาไปใช้ ทั้งในการปลูกและการมีกัญชา ในการครอบครองในกรณีต่าง ๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการได้รับผลประโยชน์ ต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการนำกัญชาไปใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้กัญชา เพื่อการพัฒนาสุขภาพทางการแพทย์ ปัจจุบันจึงมีการปรับปรุง แก้ไข และพิจารณากฎหมาย เพื่อการนำกัญชาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านทางการแพทย์

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นกฎหมายยาเสพติดของไทย ในแง่ของการบังคับใช้ยังมีบางส่วนที่เป็น อุปสรรคต่อการพัฒนาสุขภาพเพื่อการแพทย์ ซึ่งในแง่ของการบังคับใช้กฎหมายนั้นมีส่วนที่ทำให้ เกิดความสับสนและต่อการรับรู้ต่อกฎหมายหรือตัวพระราชบัญญัติได้ เช่น ความหมายของกัญชา ซึ่งพระราชบัญญัติสารเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ถือเป็นกฎหมายยาเสพติดหลักของประเทศไทย หรือแม้แต่พระราชบัญญัติสารเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ กลับไม่ได้ให้ความหมายของ กัญชาไว้ แต่ความหมายของกัญชาได้ถูกบัญญัติไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อและ ประเภทยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๑๒) โดยการบัญญัติดังกล่าว ทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึง กฎหมายได้โดยสะดวกและไม่สามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่าย จึงไม่สอดคล้องต่อขอบเขตการบังคับใช้ กฎหมายในแง่เวลา เพราะกฎหมายไม่ว่าจะเป็นในระบบ Civil Law หรือ Common Law ล้วน แล้วแต่มีหลักว่า กฎหมายจะต้องมีการประกาศเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจกฎหมายนั้น^๒ แต่ในขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่จะมีความยุ่งยากและเกิดความสับสนในการสืบค้นหรือค้นหาตัวบท กฎหมาย จึงถือได้ว่าเป็นอุปสรรคในการเข้าถึงและเข้าใจกฎหมายและพระราชบัญญัติยาเสพติด ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องไปถึงความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงกฎหมายเพื่อการนำกัญชามาใช้ พัฒนาทางการแพทย์

กัญชา

กัญชาและกัญชง มีชื่อทางพฤกษศาสตร์คือ *Cannabis sativa* L. เพราะมีต้นกำเนิดมาจาก พืชเดิมชนิดเดียวกัน กัญชาและกัญชงเป็นพืชตระกูลป่าน ปอ ซึ่งทางการแพทย์เรียกกัญชาและกัญชง ว่า แคนนาบิส (*Cannabis*) ส่วนชื่อ มารีฮวนน่า (*Marijuana*) ถูกตั้งขึ้นภายหลัง เพื่อทำให้เกิด ความรู้สึกในทางลบ นอกจากนี้ชื่อ “มารีฮวนน่า” ทำให้ถูกมองว่าเป็นพืชที่ผิดกฎหมาย กัญชาและกัญชง เป็นพืชที่นำมาใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง เป็นระยะเวลาหลายพันปีแล้ว จึงทำให้มีการคัดเลือก พันธุ์ของกัญชาและกัญชง เพื่อให้ได้สายพันธุ์ที่มีคุณสมบัติ เหมาะสมที่สุด และตรงตามวัตถุประสงค์ ของการใช้ประโยชน์ จึงทำให้กัญชาและกัญชงมีความแตกต่างกันชัดเจนมากยิ่งขึ้น ระหว่างต้นกัญชา ที่ถูกนำมาใช้เป็นยา ยาเสพติดและกัญชงที่ใช้เป็นพืชเส้นใยในปัจจุบัน

กัญชาและกัญชงเดิมมีชื่อวิทยาศาสตร์เดียวกันคือ *Cannabis sativa* L. ในอดีตนัก พฤกษศาสตร์ได้จัดให้อยู่ในวงศ์ตำแย (*Urticaceae*) แต่ต่อมาภายหลังพบว่ามีความสัมพันธ์ และลักษณะเฉพาะหลายประการที่ต่างออกไปจากพืชในกลุ่มตำแย จึงจำแนกออกเป็นวงศ์เฉพาะ

^๒ สมยศ เชื้อไทย, ความรู้กฎหมายทั่วไป คำอธิบายวิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ ๑๘ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๕๕)

คือ Cannabidaceae นักพฤกษศาสตร์ชาวอเมริกันได้จำแนกกัญชาและกัญชงออกจากกัน โดยลักษณะทางสัณฐานวิทยา (Morphology) และพฤกษเคมี (Phytochemistry) โดยให้ชื่อวิทยาศาสตร์ของกัญชา คือ *Canabis sativa* L. subsp. *indica* (Lam.) E.Small & Cronquist และของกัญชง คือ *Cannabis sativa* L. subsp. *sativa* ด้วยลักษณะที่คล้ายคลึงกันทางพฤกษศาสตร์และประโยชน์ในการใช้ ดังนั้นการใช้ประโยชน์จากทั้งกัญชาและกัญชง จึงมีกรรมวิธีที่หลากหลายในการใช้ประโยชน์ ทำให้กัญชาและกัญชงมีชื่อเรียกที่ต่างกันออกไปมากมายจนสับสน เช่น กัญชา Kanchaa, กัญชง Kanchong, กัญชาจีน Kanchaa cheen (ทั่วไป), คุณเข้า Khun chao (จีน), ปาง Paang, ยาพี Yaa pee (ชานและแม่ฮ่องสอน), ยานอ Yaa no (กระเหรี่ยงและแม่ฮ่องสอน), Ganja, Kancha (อินเดียและทั่วไป), Marihuana (ทั่วไป), bhang (ทั่วไป), Hemp, Indian Hemp, Industrial Hemp (ทั่วไป) เป็นต้น

กัญชาและกัญชง คำว่ากัญชาเป็นคำเรียกเดิมที่มาจากภาษาอินเดีย ซึ่งชาวบ้านของอินเดียได้นำกัญชาไปใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสพกัญชา นอกจากนี้มีการนำเส้นใยมาใช้บ้างตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ หลังจากนั้นการแพร่กระจายพันธุ์ของกัญชาได้เข้าไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จนถึงอินโดนีเซีย หมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก และประเทศในเขตร้อน เขตอบอุ่นของโลก

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า มีการใช้กัญชาในทางการแพทย์มากกว่า ๕,๐๐๐ ปี ในอารยธรรมตะวันออก เช่น จีน อินเดีย^๓ ในประเทศไทยพบว่า มีการใช้กัญชารักษาโรคอย่างน้อย ๓๖๐ ปี ดังปรากฏในตำราพระโอสถสมัยพระนารายณ์ สูตรตำรับยาทิพาคามีส่วนประกอบหลักเป็นใบกัญชา ๑๖ ส่วน และตำรับยาสุขไสยาสน์ มีส่วนประกอบหลักเป็นใบกัญชา ๑๒ ส่วน ใช้รักษาอาการนอนไม่หลับ ช่วยในการเจริญอาหาร รักษาอาการปวดต่าง ๆ^๔

๙๖๐ - ๑๒๗๙ ก่อนคริสต์ศักราช ได้มีบันทึกว่า ประเทศจีนมีการปลูกกัญชงเพื่อเป็นพืชใช้ทำเส้นใย ส่วนในสมัยโรมัน ได้มีการนำกัญชาและกัญชงจากทวีปเอเชีย เข้าไปปลูกในประเทศอิตาลี แล้วจากนั้นจึงแพร่หลายไปทั่วทวีปยุโรป

ชาวตะวันตกที่รู้ว่ากัญชามีสรรพคุณรักษาโรค เมื่อตอนประเทศอังกฤษได้เข้าไปยึดครองประเทศอินเดียเป็นอาณานิคม ในช่วงศตวรรษที่ ๑๘ โดยนายแพทย์ William B. O'Shaughnessy ได้นำกัญชากลับมายังประเทศอังกฤษ แล้วจึงนำกัญชาไปใช้รักษาผู้ป่วยโรคลมชักและโรคข้ออักเสบ ซึ่งได้ผลดีจนทำให้มีชื่อเสียงโด่งดัง^๕

ซึ่งกัญชามีสรรพคุณในการรักษาโรคต่าง ๆ ได้อย่างมากมายหลายขนาน แม้กระทั่งแพทย์ประจำราชสำนักอังกฤษ ได้มีการใช้ยาที่สกัดจากกัญชาเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยของราชินีวิกตอเรีย และคนในราชวงศ์ นายแพทย์ John Russell Reynolds แพทย์ประจำราชสำนักอังกฤษ ได้บันทึก

^๓ <https://goo.gl/Jtfzdy>

^๔ วีรยา ถาอุปชิต นุศราพร เกษสมบุรณ์. การใช้กัญชาทางการแพทย์. วารสารเภสัชศาสตร์อีสาน. ปีที่ ๑๓ ฉบับพิเศษ.ค.- มี.ค.๒๕๖๐. ๒๒๘-๔๐.

^๕ <https://publicdomainrevieworg/๒๐๑๗/๐๔/๑๙/w-b-oshaughnessyand-the-introductionof-cannabis-to-modern-western-medicine/>

ประสบการณ์ในการใช้กัญชาเพื่อรักษาโรคชนิดต่าง ๆ เมื่อ ๑๒๗ ปีมาแล้ว โดยได้ตีพิมพ์ในวารสารแลนเซตในปี ค.ศ. ๑๘๙๐ ซึ่งมีการบรรยายถึงการใช้กัญชาในการรักษาชนิดต่าง ๆ โดยมีการใช้กัญชาในหลากหลายรูปแบบทั้ง การใช้ในรูปแบบทิงเจอร์ (ไม่ใช่การสูบ) เพื่อใช้รักษาความผิดปกติทางจิตใจ (อาการนอนไม่หลับ กระสับกระส่าย ภาวะซึมเศร้า โดยเฉพาะในผู้สูงอายุ) ความเจ็บปวดและอาการชา (อาการปวดทุกชนิด โดยเฉพาะอาการปวดจากระบบประสาท อาการปวดเรื้อรัง ปวดหัวไมเกรน ปวดข้อ ปวดประจำเดือน อาการชาที่แขนขา) โรคกล้ามเนื้อ (กล้ามเนื้อกระตุกเกร็งอาการชักบางชนิด เช่น การชักจากเนื้องอกในสมอง กล้ามเนื้อขาเป็นตะคริวตอนกลางคืน) โรคอื่น ๆ เช่น หอบหืด^๖

บริษัทยาในยุคนั้นผลิตยาที่มีส่วนผสมของกัญชาไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ของตำรับยา^๗ อาชีพหลักของประชาชนในสมัย จอร์จ วอชิงตัน ประธานาธิบดีของสหรัฐฯ คือ การปลูกกัญชาขาย ประชาชนสามารถใช้กัญชาชำระภาษีได้ บางรัฐได้ออกกฎหมายว่าถ้าใครมีที่ดินต้องปลูกกัญชา ถ้าไม่ปลูกถือว่าผิดกฎหมาย กัญชาถูกบรรจุอยู่ในเภสัชตำรับของทั้งประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา^๘

ในช่วงต้นศตวรรษที่ ๑๙ มีการเติบโตของธุรกิจอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและการผลิตยาจากเคมี จึงมีการทำลายคู่แข่งที่ผลิตยาหรือการนำวัตถุดิบจากธรรมชาติมาผลิตยา โดยการกล่าวหาและอ้างว่า กัญชาคือยาเสพติด หากใช้แล้วจะทำให้เกิดอาการทางจิต คลั่ง จนถึงก่ออาชญากรรมต่าง ๆ แต่ในขณะที่คนทั่วไปมากมายใช้รักษาโรคอย่างปลอดภัยมาเป็นเวลาร้อยปี เมื่อประชาชนเชื่อ ทำให้หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ออกกฎหมาย เพื่อจัดให้กัญชาเป็นยาเสพติดอันตราย และถอนกัญชาออกจากเภสัชตำรับ ซึ่งในสมัยนั้นสมาคมแพทย์ในสหรัฐพยายามคัดค้านและต่อต้านการออกกฎหมายการห้ามใช้กัญชารักษาโรค แต่ไม่เป็นผล อีกทั้งมีการปราบปราม จับกุมผู้ใช้ผู้จำหน่าย ทำให้การใช้กัญชารักษาโรคหยุดหายไปจากสังคม เนื่องจากมีบทลงโทษต่าง ๆ ตามมา^๙

ต่อมาเมื่อมีอินเทอร์เน็ต ทำให้องค์ความรู้และภูมิปัญญาต่าง ๆ ในอดีตหรือพื้นนากลับมาใช้ใหม่ ทำให้ความรู้เรื่องสรรพคุณของกัญชารักษาโรคแพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น จนสถาบันทางวิชาการมากกว่า ๑๐๐ แห่ง ทั่วโลกหันมาทำวิจัยเกี่ยวกับการนำกัญชามาใช้อย่างจริงจัง ส่งผลให้ในปัจจุบันมีผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกัญชาติพิมพ์ในฐานข้อมูลทางการแพทย์มากกว่า ๒๐,๐๐๐ เรื่อง^{๑๐}

นอกจากนี้เมื่อประชาชนได้รับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำภูมิปัญญาของการนำกัญชามาใช้ ส่งผลให้เกิดกระบวนการในการเรียกร้องให้มีการแก้กฎหมายในการอนุญาตให้กัญชาเพื่อรักษาโรค ทั้งรัฐบาลของประเทศอังกฤษและสหรัฐฯ หลังจากนั้นสถานการณ์จึงเริ่มมีการผ่อนคลายและลดอาชญากรรมเนื่องมาจากการใช้กัญชา ซึ่งการเรียกร้องเพื่อให้มีการแก้ไขกฎหมายให้มีการอนุญาตนำกัญชามาใช้เพื่อรักษาโรคได้อีกครั้งนั้น ส่งผลให้มีการแก้กฎหมายในการนำกัญชามาใช้รักษาโรคใน ๒๙ รัฐของสหรัฐฯ และในอีกหลายประเทศ นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการทำธุรกิจต่าง ๆ โดยสามารถ

^๖ Reynolds JR. On the therapeutic uses and toxic effects of cannabis indica. The Lancet ๑๘๙๐; March ๒๒, ๖๓๗-๓๘.

^๗ <http://bit.ly/๒ClBhBz>

^๘ <https://bit.ly/๒eALooJ>

^๙ <https://goo.gl/Jtfzdy>

^{๑๐} <https://goo.gl/JSY๐๑Y>

สร้างมูลค่าเพิ่มได้อย่างมหาศาลและรัฐเก็บภาษีได้มากขึ้นจากการออกกฎหมายในการอนุญาตการใช้กัญชา^{๑๑}

สำหรับชาวอังกฤษและอเมริกันเมื่อป่วยและสามารถเข้าถึงกัญชาได้ จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการรักษาตัว เช่น การใช้ยาสกัดจากกัญชาชื่อ โดรนาบินอล (dronabinol) ชื่อการค้า คือ มารินอล (Marinol) เป็นสารสังเคราะห์ของ tetrahydrocannabinol (THC) รูปแบบยาเม็ด ใช้แก้อาเจียน กระตุ้นความอยากอาหาร หรือ นาบิกซิมอล (Nabiximol) ชื่อการค้า คือ ซาติเวกซ์ (Sativex) ลักษณะการใช้เป็นแบบสเปรย์พ่นปาก ใต้ลิ้น แทนการสูบ ใช้ลดการปวดประสาท รักษาอาการนอนไม่หลับและรักษาอาการปวดเส้นประสาทอย่างรุนแรง ซึ่งบริษัทไบเออร์เป็นผู้ได้รับสิทธิในการวางตลาดในสหราชอาณาจักร^{๑๒} ซึ่งกัญชาสามารถช่วยรักษาอาการปวดตามอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย ได้ผลดีมาก แม้ในคนไข้ที่ใช้ยาแก้ปวดต่าง ๆ หลายชนิดแล้วก็ไม่หายปวด^{๑๓}

นอกจากนี้การวิจัยที่ประเทศอิสราเอลพบว่า เด็กที่มีอาการชัก จำนวน ๗๔ คน โดยใช้ยาชนิดอื่น ๆ แล้วแต่ไม่ได้ผล เมื่อทดลองใช้กัญชาสามารถลดอาการชักลงได้ ถึงร้อยละ ๘๘ ซึ่งการใช้กัญชาไม่มีผลกระทบต่อสมองหรือการเรียนรู้ของเด็กเลย แต่กลับส่งผลต่อพัฒนาการทางสมองที่ดีขึ้นด้วย เพียงแต่การใช้กัญชาส่งผลทำให้ช่วงนอนมากในระยะแรกที่ใช้เท่านั้น^{๑๔} หากพักผ่อนเพียงพอจะช่วยให้ร่างกายฟื้นได้เร็วขึ้น

สารในพืชกัญชาที่เป็น Cannabidiol, CBD ใช้รักษาโรจิตได้ผลดี ลดอาการทางจิตในโรจิตเภทได้ดีและมีผลแทรกซ้อนน้อยกว่ายาแผนปัจจุบัน^{๑๕} ประเทศอิสราเอลสามารถพัฒนาสายพันธุ์กัญชาให้มี CBD เติมากกว่า THC (Tetrahydrocannabinol) จนสามารถส่งออกไปจำหน่ายในหลายประเทศได้

นอกจากนี้กัญชายังมีสรรพคุณในการช่วยรักษาโรคอื่น ๆ ได้หลายโรค เช่น โรคข้ออักเสบ โรคผิวหนังอักเสบ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคกล้ามเนื้ออ่อนแรงและเส้นจากโรคทางระบบประสาท

นอกจากนี้ยังมีโรคอื่น ๆ ที่กำลังมีการวิจัยอยู่มากมายในตอนนี้คือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำมาใช้รักษาโรคมะเร็ง โดยใช้แบบเดี่ยว ใช้ร่วมกับยาเคมีชนิดอื่นหรือใช้ร่วมกับสมุนไพรตัวอื่น ๆ ปัจจุบันมีการจดสิทธิบัตรเพื่อใช้ผลิตภัณฑ์จากกัญชารักษาโรคมะเร็งแล้วในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร แคนาดา จีนและอิสราเอล

^{๑๑} <http://norml.org/>

^{๑๒} <https://bit.ly/๒wDUGs๔>

^{๑๓} Haroutounian S et al. The Effect of Medicinal Cannabis on Pain and Quality of Life Outcomes in Chronic Pain: a Prospective Open-label Study. The Clinical Journal of Pain. ๒๐๑๖. DOI: ๑๐.๑๐๙๗/ AJP.๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๓๖๔

^{๑๔} Tzadok M et al. CBD-enriched medical cannabis for intractable pediatric epilepsy. The current Israeli experience. European Journal of Epilepsy (๒๐๑๖) <http://dx.doi.org/doi:๑๐.๑๐๑๖/j.seizure.๒๐๑๖.๐๑.๐๐๔>

^{๑๕} Leweke F. M., Piomelli D., Pahlisch F., Muhl D., Gerth C. W., Hoyer C., et al. (๒๐๑๒). Cannabidiol enhances anandamide signaling and alleviates psychotic symptoms of schizophrenia. Transl. Psychiatry ๒:e๙๔ ๑๐.๑๐๓๘/tp.๒๐๑๒.๑๕

ยาแผนปัจจุบันส่วนใหญ่ แต่ละตัวมีสรรพคุณไม่ก๊อย่าง แต่ยังได้รับอนุญาตให้นำมาใช้รักษาโรคได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย บางตัวอาจมีผลเสียรุนแรง บางตัวมีฤทธิ์เสพติด เช่น ยาทางจิตเวชหลายขนาน หลายตัวมีผลเสียหรือมีอันตรายมาก ถึงขั้นทำให้เสียชีวิตได้ดี แต่กัญชามีสรรพคุณรักษาโรคได้หลายโรคและปลอดภัยสูง กลับถูกห้ามไม่ให้นำมาใช้รักษาโรค

แม้แต่ตำราแพทย์แผนไทยโบราณ ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีการใช้กัญชาเป็นส่วนประกอบของตัวยาในการรักษาโรคหลายชนิด โดยปัจจุบันมีการเรียกร้องเพิ่มมากขึ้นให้รับรองการใช้ประโยชน์จากกัญชาในด้านการบำบัดรักษาโรคตามกฎหมายหรือที่เรียกว่ากัญชาทางการแพทย์ แต่อย่างไรก็ตามกลับพบว่าสถานะทางกฎหมายของกัญชาในปัจจุบันนั้น ถือว่าเป็นสิ่งเสพติดประเภท ๕ ตามมาตรา ๗(๕) แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ กฎหมายยาเสพติดจึงเป็นอุปสรรคอย่างมากในการพัฒนากัญชาทางการแพทย์

ดังนั้นการบอกว่ากัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษ ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงมากเท่าที่ควร เพราะแท้จริงแล้วกัญชามีฤทธิ์เสพติดน้อยกว่ากาแฟ เสพแล้วเลิกได้ง่าย หากมีการใช้ต่อเนื่อง นอกจากนี้ทางการแพทย์ยังสามารถใช้เพื่อรักษาอาการต่าง ๆ อีกทั้งเพื่อใช้ทดแทนสารเสพติดอันตรายชนิดอื่น ๆ ได้เพราะนอกจากกัญชาไม่มีฤทธิ์เสพติดแล้ว ยังสามารถนำมาใช้บำบัดยาเสพติดตัวอื่น ๆ อย่างได้ผลดีอีกด้วย เช่น เฮโรอีน บุหรี่ สุรา ยาบ้า^{๑๖}

โดยการแก้กฎหมายของไทยนั้น เพื่อเอื้อต่อการนำกัญชามาใช้รักษาโรคและส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยพัฒนาสายพันธุ์กัญชาให้มีสรรพคุณที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถมีช่องทางเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการดูแลสุขภาพของประชาชน โดยสามารถนำกัญชามาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ จะช่วยลดความทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยของประชาชน ลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ

การที่จะนำกัญชามาใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์นั้น สิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาคือ กฎหมายควรจะกำหนดอย่างไร สำหรับในประเทศแคนาดาซึ่งเป็นประเทศที่มีกฎหมายรองรับแล้ว ได้ออกระเบียบว่าด้วยการเข้าถึงกัญชาเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ (Access to Cannabis for Medical Purposes Regulations) เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๙ โดยระบุว่า จะต้องซื้อจากผู้ผลิตที่ได้รับอนุญาต

(ผู้ผลิตกัญชาแห้ง ผู้ผลิตกัญชาสด และน้ำมันกัญชา) ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ ๓๕ รายทั่วประเทศ มีการจำกัดปริมาณการใช้ส่วนตัว หรือจำกัดปริมาณการผลิต โดยปริมาณสูงสุดที่ครอบครองได้คือน้อยกว่า ๓๐ เท่าของปริมาณต่อวันที่ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพสั่งจ่าย หรือกัญชาแห้ง ๑๕๐ กรัม โดยที่บุคคลที่ต้องการเข้าถึงกัญชาทางการแพทย์นี้จะไม่มียาอนุญาตให้ผู้อื่นใช้กัญชาของตน

สำหรับในประเทศไทยเองก็ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาเสพติด จึงได้บัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างสูงสุด จึงได้ตรากฎหมายยาเสพติดไว้หลายฉบับ

^{๑๖} Lau N, Sale P, Averill S, et al. A safer alternative: Cannabis substitution as harm reduction. Drug and Alcohol Review (๒๐๑๕). DOI: ๑๐.๑๑๑๑/dar.๑๒๒๗๕

หลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม หมายถึง “หลักพื้นฐานแห่งกฎหมาย ที่กฎหมาย กระบวนการยุติธรรม หรือการกระทำใด ๆ จะต้องไม่ฝ่าฝืน ขัด หรือแย้งต่อหลักนิติธรรม” โดยอาจจำแนกได้เป็น ๒ ประการคือ

๑. หลักนิติธรรมโดยเคร่งครัด หรือหลักนิติธรรมในความหมายอย่างแคบ
๒. หลักนิติธรรมโดยทั่วไป หรือหลักนิติธรรมในความหมายอย่างกว้าง^{๑๗}

กฎหมายหลาย ๆ ฉบับมีบทนิยามศัพท์กฎหมายอยู่ในวรรคแรก ๆ ของกฎหมายฉบับนั้น เพื่อให้ให้นักกฎหมายหรือผู้อ่านกฎหมายโดยทั่วไป ได้เข้าใจความหมายของศัพท์กฎหมาย แต่ก็มีบ้างที่นิยามของศัพท์กฎหมายได้ปรากฏอยู่ในตำแหน่งอื่นของตัวบทกฎหมาย เช่น อาจไปอยู่ในตำแหน่งที่ห่างจากมาตราแรกอย่างมาก เช่น มาตรา ๑๔๙ ของ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่นิยามความหมายคำว่า นิติธรรม ไว้เป็นต้น

แต่ทว่า นิยามศัพท์ของคำว่า นิติธรรม แทบจะหาไม่ได้ในกฎหมายแต่ละฉบับของไทย แม้กระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๓ วรรคสอง จะบัญญัติว่า “รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระและหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไป ตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของ ประชาชน โดยรวม”^{๑๘} ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่อันจะต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม จึงกลายเป็นประเด็น และกลายเป็นเรื่องของการตีความตามทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล เมื่อเกิดประเด็นข้อพิพาทในสังคมไทย ซึ่งแต่ละบุคคลมีการตีความที่แตกต่างกันออกไป

หลักนิติธรรม คืออะไร

หลักนิติธรรมคือระบบส่งเสริมหลักการสากลดังต่อไปนี้

๑. รัฐ และ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรับผิดชอบต่อกฎหมาย
๒. กฎหมายมีความชัดเจน เผยแพร่ต่อสาธารณะ มั่นคง และยุติธรรม และปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐาน รวมทั้งความปลอดภัยของบุคคลและทรัพย์สิน
๓. กระบวนการตรา การบริหาร และการบังคับใช้กฎหมาย สามารถเข้าถึงได้มี ประสิทธิภาพ และยุติธรรม
๔. การอำนวยความสะดวกยุติธรรมทำโดยเจ้าหน้าที่รัฐที่มีอำนาจ มีจริยธรรม และเป็นอิสระและบุคคลที่เป็นกลางผู้ซึ่งมีจำนวนที่เพียงพอ มีเครื่องมือที่เพียงพอ

สำหรับประเทศไทยหลังมีประชาธิปไตยโดยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ หนึ่งตลอดเวลาที่มีรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ (ที่ถือว่าเป็นฉบับที่มีความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด แต่ไม่มีการบัญญัติถึง “หลักนิติธรรม” หรือ “หลักนิติรัฐ” อย่างชัดเจน แต่ปรากฏหลักต่าง ๆ เช่น หลักเสมอภาค, หลักการแบ่งแยกอำนาจ) ต่อมาเกิดรัฐประหาร

^{๑๗} คณะอนุกรรมการวิชาการว่าด้วยหลักนิติธรรมแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการบรรณาธิการหนังสือหลักนิติธรรม ในคณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ

^{๑๘} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงมีบทบัญญัติหลักนิติธรรมไว้ในมาตรการที่กำหนดไว้ว่า การใช้อำนาจรัฐนั้นจะต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม

จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้เกิดรัฐประหารและมีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๗ (ฉบับชั่วคราว) แต่ไม่ได้บัญญัติโดยตรง โดยถือว่าหลักนิติธรรมดังที่ปรากฏในมาตรา ๔ ว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทย ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้”^{๑๙}

ต่อมาได้บัญญัติอีกในร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.๒๕๕๘ ที่ประชุมคณะกรรมการการร่างฯ เห็นควรกำหนดรายละเอียดวางหลักพื้นฐาน ๕ ประการในร่างบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักนิติธรรม^{๒๐}

จนกระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๓ วรรคสอง ได้มีการกล่าวถึงและมีความเกี่ยวข้องกับหลักนิติธรรม ว่า “รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระและหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไป ตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของ ประชาชนโดยรวม” แต่ไม่ได้ให้ความหมายของหลักนิติธรรมอย่างชัดเจน

ดังนั้นจาก “ศาสตราจารย์ ดร. กำชัย จงจักรพันธ์ ประธานคณะอนุกรรมการวิชาการว่าด้วยหลักนิติธรรมแห่งชาติ กล่าวบรรยายร่างข้อเสนอเรื่อง “หลักนิติธรรม ความหมาย สาระสำคัญและผลของการฝ่าฝืน” ณ โรงแรมรามาร์คเดนมาร์กเมื่อวันที่^{๒๑}

คำว่า “หลักนิติธรรม” มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Rule of Law ซึ่งมีผู้ให้คำแปลไว้หลากหลาย เช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแปลว่า “หลักพื้นฐานแห่งกฎหมาย” แปลว่า “หลักการปกครองด้วยกฎหมาย” หรือ “หลักแห่งกฎหมาย” หรือ “หลักกฎหมาย” “กฎของกฎหมาย” “หลักความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย” “หลักความยุติธรรมตามกฎหมาย” “หลักธรรม” “หลักธรรมแห่งกฎหมายหรือนิติปรัชญา” “นิติธรรมวินัย” “ธรรมะแห่งกฎหมาย” หรือ “นิติสดมภ์” ฯลฯ แต่คำแปลที่ได้รับความนิยมและใช้กันแพร่หลายโดยทั่วไปคือคำว่า “หลักนิติธรรม”

อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายจะบัญญัติมาเพื่อใช้บังคับกับคนกลุ่มใด กลุ่มหนึ่งหรือวิชาชีพใด วิชาชีพหนึ่ง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับพรรคการเมืองกฎหมาย ที่เกี่ยวกับองค์การวิชาชีพ กฎหมายจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ หรือกฎหมายจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น

หลักในข้อนี้มีไว้เพื่อป้องกันมิให้ผู้มีอำนาจใช้อำนาจออกกฎหมายมุ่งหมายกั้นกัณฑ์หรือลอบโทษบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง อันจะทำให้กฎหมายกลายเป็นเครื่องมือของผู้มีอำนาจ ในการจัดการกับผู้ที่เป็นปฏิปักษ์กับตน

^{๑๙} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๗ (ฉบับชั่วคราว)

^{๒๐} สรุปผลประชุมคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๔, วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘.

^{๒๑} กำชัย จงจักรพันธ์, (๒๕๕๖), หลักนิติธรรม ความหมาย สาระสำคัญ และผลของการฝ่าฝืน

หลักนิติธรรมโดยทั่วไป^{๒๒}

หลักนิติธรรมโดยทั่วไป หมายถึง ลักษณะที่ดีของกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมหรือ การกระทำใด ๆ ที่อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อุดมคติของกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม หากฝ่าฝืนหลักนี้แล้ว ยังใช้บังคับได้อยู่ตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรมโดยเคร่งครัด หลักนี้มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. กฎหมายที่ดีต้องมีความชัดเจน

หมายความว่า การบัญญัติกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษร จะต้องใช้ถ้อยคำในลักษณะ ที่ชัดเจน เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการบัญญัติกฎหมายนั้น หลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่คลุมเครือ ไม่ชัดเจนโดยไม่จำเป็น เพราะจะทำให้สามารถตีความไปได้หลายนัย ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาโต้แย้ง โต้เถียงต่อไปในการใช้การตีความกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่า กฎหมายจะต้องบัญญัติ ออกมาโดยไม่ให้มีการตีความเสมอไป ซึ่งในบางกรณีการบัญญัติกฎหมายอาจจำเป็นต้องใช้ถ้อยคำ กว้าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการใช้การตีความในอนาคตเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมตามกาลสมัยได้ เช่น การที่กฎหมายใช้ถ้อยคำทำนองว่า “ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” เป็นต้น

๒. กฎหมายที่ดีต้องไม่ขัดแย้งกันเอง

หมายความว่า การบัญญัติกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษร จะต้องใช้ถ้อยคำที่มีความหมายและ เนื้อหาสอดคล้องต้องกันทั้งฉบับ ไม่ใช่กฎหมายมาตราหนึ่งขัดหรือแย้งกันเองกับอีกมาตราหนึ่ง ทั้งที่ไม่ได้เป็นข้อยกเว้น หรือ บทบัญญัติในตอนต้นบัญญัติไว้อย่างหนึ่ง แต่ในตอนท้ายกลับบัญญัติไว้ เป็นอีกอย่างหนึ่ง ตรงกันข้ามกันหรือไม่สอดคล้องกัน เช่นนี้ย่อมทำให้เกิดความสับสนและก่อให้เกิด ปัญหาการใช้การตีความกฎหมายได้

๓. กฎหมายที่ดีต้องมีเหตุผล

หมายความว่า กฎหมายที่บัญญัติขึ้นนั้น จะต้องมีความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายฉบับนั้น หากการบัญญัติกฎหมายเพื่อใช้บังคับกับประชาชน แต่ไม่สามารถอธิบายถึงเหตุผลที่สามารถยอมรับ ได้และความจำเป็นของการมีกฎหมายนั้น ๆ ได้ จะทำให้กฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายที่ขาดน้ำหนัก ขาดความน่าเชื่อถือ ซึ่งความไม่มีเหตุผลจะทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ที่อยู่ใต้บังคับของกฎหมาย เนื่องจากไม่เข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญของกฎหมายฉบับนั้นและอาจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายได้

๔. กฎหมายที่ดีต้องนำไปสู่ความเป็นธรรม

หมายความว่า เป้าหมายของการมีกฎหมายในท้ายที่สุด คือ ความเป็นธรรม ซึ่งความเป็นธรรม ย่อมไม่สามารถพิจารณาจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ แต่ต้องเป็นความเป็นธรรมของสังคมโดยภาพรวม ดังนั้นหากกฎหมาย ซึ่งเป็นเพียงวิธีการก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม การบัญญัติโดยไม่ได้ มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นธรรมย่อมเป็นกฎหมายที่ไม่ดี

๕. กฎหมายที่ดีต้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือสิทธิขั้นพื้นฐาน

หมายความว่า กฎหมายที่ดีจะต้องสอดคล้องและสนับสนุน หลักสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ หรือสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ทั้งนี้เพราะสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ติดตัว มนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด ไม่สมควรที่รัฐหรือผู้มีอำนาจออกกฎหมายจะพรากสิทธิดังกล่าวไปจากผู้นั้น

^{๒๒} วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เช่น สิทธิในการรวมกลุ่ม สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการติดต่อสื่อสาร สิทธิผู้พิการ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สิทธิบางประการหากมีความจำเป็นในบางสถานการณ์ บางพื้นที่ รัฐสามารถบัญญัติกฎหมายมาจำกัดสิทธิได้เท่าที่จำเป็นและต้องสมเหตุสมผล เช่น การห้ามผู้ต้องขังในเรือนจำใช้อุปกรณ์สื่อสารเพื่อป้องกันการติดต่อในการค้ายาเสพติด เป็นต้น

๖. กฎหมายที่ดีต้องทันสมัย และสามารถรองรับต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมได้

หมายความว่า กฎหมายที่บัญญัติขึ้นจะต้องไม่เพียงแต่สามารถสนองตอบต่อการแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมในสมัยนั้น ๆ ได้ หากแต่ต้องสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมในอนาคตได้ด้วย ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายจึงจำเป็นต้องบัญญัติให้สามารถรองรับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

๗. กฎหมายที่ดีต้องบัญญัติตามกระบวนการและขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติไว้

หมายความว่า ในการบัญญัติกฎหมายโดยหลักการ จะต้องเป็นอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นสถาบันหลักที่มีหน้าที่ในการบัญญัติกฎหมายตามระบอบประชาธิปไตย องค์กรหรือสถาบันอื่นบัญญัติกฎหมายได้ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ เช่น ฝ่ายบริหารสามารถตราพระราชกำหนดได้ภายใต้เงื่อนไขบางประการ แต่ก็ต้องนำมาเข้ามาพิจารณา รับรองโดยฝ่ายนิติบัญญัติอีกครั้ง หรือฝ่ายบริหารที่สามารถออกกฎหมายลำดับรองอื่น ๆ เช่น กฎกระทรวง ฯลฯ เพื่อใช้ในทางบริหาร โดยอาศัยอำนาจจากกฎหมายแม่บทที่ตราโดยฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

๘. กฎหมายที่ดีต้องไม่มีผลย้อนหลัง เป็นผลร้ายหรือกระทบต่อสิทธิ หน้าที่ หรือความรับผิดชอบของบุคคล

หมายความว่า กฎหมายจะต้องไม่บัญญัติให้เป็นผลร้ายหรือมีผลกระทบต่อสิทธิ หน้าที่ หรือความรับผิดชอบของบุคคลกับการกระทำของบุคคลที่เกิดขึ้นไปแล้ว และในขณะนั้นไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นผลร้ายหรือผลกระทบต่สิทธิ หน้าที่ หรือความรับผิดชอบของบุคคลไว้ สำหรับการกระทำความผิด เพราะหากให้กฎหมายมีผลร้ายแล้ว จะทำให้บุคคลในสังคมไม่สามารถเชื่อถือและไว้วางใจได้ ว่าสิ่งที่ตนเองได้กระทำไปในปัจจุบัน ซึ่งชอบด้วยกฎหมายกลายเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในอนาคต เช่น การเพิกถอนสัญชาติย้อนหลัง เป็นต้น

๙. กฎหมายที่ดีต้องมีบทลงโทษที่เหมาะสมและได้สัดส่วนกับความผิด

หมายความว่า บทลงโทษที่จำเลย ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ละเมิดกฎหมาย จะได้รับต้องได้สัดส่วน หรือมีความสมเหตุสมผลกับความผิดที่ผู้กระทำ ก่อทำคือ หากเป็นความผิดที่ร้ายแรง บทลงโทษที่ได้รับก็ต้องรุนแรง แต่หากเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงมากบทลงโทษก็ต้องลดหลั่นลงไป การกำหนดสัดส่วนบทลงโทษให้สัมพันธ์กับความผิดนั้น จะช่วยส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพด้วย

๑๐.กฎหมายที่ดีต้องมีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ และเคารพกฎหมาย

หมายความว่า บทบัญญัติของกฎหมายฉบับนั้น ๆ สามารถควบคุมกิจกรรมทางสังคมได้อย่างใดอย่างหนึ่ง ที่เกี่ยวกับกฎหมายฉบับนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ต่อเนื่อง โดยไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อให้กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนี้ควรส่งเสริมการให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน เช่น การกำหนดให้มีการเรียนการสอนและให้ความรู้ด้านกฎหมาย ที่จำเป็นเหมาะสมในหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับชั้น เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ด้านกฎหมาย ตระหนัก และเห็นความสำคัญของกฎหมายและหลักนิติธรรมอันจะนำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

สำหรับในประเทศไทยเองก็ได้ให้ความสำคัญกับปัญหายาเสพติด จึงได้บัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา รวมไปถึงการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างสูงสุด เพื่อเป็นการดำเนินการตรวจกฎหมายให้เป็นไปตามสนธิสัญญาที่ตนได้ไปเป็นภาคีอยู่ด้วย

สำหรับประเทศไทยในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศนั้น ประเทศไทยได้เข้าเป็นรัฐภาคีจำนวน ๔ ฉบับด้วยกัน คือ

๑. อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ.๑๙๖๑ และพิธีสารแก้ไขฯ ค.ศ. ๑๙๗๒ (Single Convention on Narcotic Drugs, ๑๙๖๑, as Amended by The ๑๙๗๒ Protocol Amending The Single Convention on Narcotic Drugs, ๑๙๖๑)
๒. อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๗๑ (Convention on Psychotropic Substances, ๑๙๗๑)
๓. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ (United Nations Convention against Illicit Trafficking in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, ๑๙๘๘)
๔. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. ๒๐๐๐ (United Nations, ๒๐๐๐)

ประเทศไทยจึงได้ตรากฎหมายยาเสพติดไว้หลายฉบับ ส่วนกัญชานั้น ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้บัญญัติแบ่งประเภทยาเสพติดให้โทษไว้ ๕ ประเภท ดังนี้

มาตรา ๗ “ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ ... (๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดให้โทษ

ที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่น กัญชา พืชกระท่อม.....”

จากหลักกฎหมายดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า “กัญชา” เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ แต่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ กลับไม่ได้มีบทนิยามความหมายของคำว่า กัญชาไว้แต่อย่างใด แต่ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๑๓๕ (พ.ศ. ๒๕๓๙) เรื่อง ระบุชื่อ

และประเภทยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้ความหมายของคำว่า กัญชา ดังนี้ “กัญชา (Cannabis) ซึ่งหมายความรวมถึงทุกส่วนของพืชกัญชา (Cannabis sativa L. และ Cannabis indica Auth) และวัตถุหรือสารต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพืชกัญชา เช่น ใบ ดอก ยอด ผล ยาง และลำต้น เป็นต้น” ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๑๒) ได้แก้ไขชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ลำดับที่ ๑ ในบัญชีท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ ๑๓๕ (พ.ศ. ๒๕๓๙) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า กัญชา หมายถึง ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ กัญชา (Cannabis) ซึ่งหมายความรวมถึงทุกส่วนของพืชกัญชา (Cannabis sativa L. และ Cannabis indica Auth) และวัตถุหรือสารต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพืชกัญชา ยกเว้นเปลือกแห้ง แกนลำต้นแห้ง เส้นใยแห้ง และผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากเปลือกแห้ง แกนลำต้นแห้ง เส้นใยแห้ง

ส่วนกรณีของผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก ครอบครอง เสพ ซึ่งยาเสพติดให้โทษ ประเภท ๕ มีโทษทั้งจำและปรับ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๕ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๖/๑ และมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ ส่วนการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้เปิดช่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสามารถอนุญาตได้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษตามมาตรา ๒๖ วรรค ๑ ดังนี้มาตรา ๒๖ “ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือในประเภท ๕ เว้นแต่รัฐมนตรีจะได้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นราย ๆ ไป”

ปัจจุบันนั้นกรณีของผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก ครอบครอง เสพ ซึ่งยาเสพติดให้โทษ ประเภท ๕ กัญชา (Cannabis) ในส่วนของการขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้เปิดช่องให้สามารถขออนุญาตได้ ตามมาตรา ๙ โดยให้เพิ่มความต่อไปนี ในหมวด ๒ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ “มาตรา ๒๖/๒ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

๑. ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ การแพทย์ การรักษาผู้ป่วย หรือการศึกษาวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้ ให้รวมถึงการเกษตรกรรม พาณิชยกรรม วิทยาศาสตร์ หรืออุตสาหกรรม เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ด้วย ซึ่งได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

โดยจะออกใบอนุญาตให้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ต่อเมื่อผู้ขออนุญาตเป็น

๑. หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัยหรือจัดการเรียนการสอนทางการแพทย์ เภสัชศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือเกษตรศาสตร์ หรือมีหน้าที่ให้บริการทางการแพทย์ เภสัชกรรม หรือวิทยาศาสตร์หรือมีหน้าที่ให้บริการทางเกษตรกรรมเพื่อประโยชน์ทาง

การแพทย์หรือเภสัชกรรม หรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการป้องกัน ปรามปราม และ แก้ไขปัญหายาเสพติด หรือสภากาชาดไทย

๒. ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพ การแพทย์แผนไทย ทั้งนี้ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้าน ให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการ
๓. สถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัยและ จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทางการแพทย์หรือเภสัชศาสตร์
๔. ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่รวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน ซึ่งจดทะเบียนตามกฎหมายว่า ด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือสหกรณ์ การเกษตร ซึ่งจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ซึ่งดำเนินการภายใต้ความร่วมมือและ กำกับดูแลของผู้ขออนุญาตตาม (๑) หรือ (๓) ทั้งนี้ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมดังกล่าว สามารถร่วมผลิตและพัฒนาสูตรตำรับยาแผนโบราณหรือยาสมุนไพรได้เพื่อประโยชน์ทาง การแพทย์ ภายใต้ความร่วมมือและกำกับดูแลของผู้ขออนุญาตตาม (๑) หรือ (๓) ด้วย
๕. ผู้ประกอบการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ
๖. ผู้ป่วยเดินทางระหว่างประเทศที่มีความจำเป็นต้องนํายาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อใช้รักษาโรคเฉพาะตัว
๗. ผู้ขออนุญาตอื่นตามที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดในกฎกระทรวง ขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) และ (๗) ในกรณีที่เป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีสัญชาติ ไทยและมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ในกรณีที่เป็นนิติบุคคลต้องจดทะเบียนตามกฎหมายไทย และกรรมการของนิติบุคคล หุ้่นส่วนหรือผู้ถือหุ้น อย่างน้อยสองในสามต้องเป็นผู้มีสัญชาติ ไทยและมีสำนักงานในประเทศไทย

ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปรามปรามยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการ ป้องกันและปรามปรามยาเสพติดเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย การลดอันตรายจาก การใช้ยาเสพติดให้โทษ หรือการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดให้โทษ อาจมีมติให้ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อกระทำการอย่างหนึ่ง อย่างใดดังต่อไปนี้ก็ได้

๑. ทดลองเพาะปลูกพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ หรืออาจใช้ ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕
๒. ผลิตและทดสอบเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕
๓. เสพหรือครอบครองยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ในปริมาณที่กำหนด

การกำหนดเขตพื้นที่และการกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการเสพและ การครอบครองยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ด้วยให้การกระทำการในเขตพื้นที่ที่กำหนด

ในวรรคหนึ่งซึ่งอยู่ภายใต้มาตรการควบคุมและตรวจสอบการเสพและการครอบครองยาเสพติดให้โทษตามวรรคสองไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้”

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า กฎหมายยาเสพติดของประเทศไทยที่มีหลายฉบับ อีกทั้งยังมีการแก้ไข รวมถึงการประกาศแก้ไขในหลายฉบับ อันทำให้เกิดความไม่เชื่อมโยงของกฎหมายและไม่มีระเบียบเรียงอย่างเป็นลำดับ ซึ่งในแง่ของการบังคับใช้จะทำให้เกิดความสับสนและการรับรู้ต่อการมีอยู่ของกฎหมายได้ (Sanguthai, ๑๙๘๔) เช่น ความหมายของกัญชา ตามที่ข้าพเจ้าได้อธิบายไปในหัวข้อกฎหมายยาเสพติดในประเทศไทย ซึ่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายยาเสพติดหลักของประเทศไทย กลับไม่ได้ให้ความหมายของกัญชาไว้ แต่กลับได้บัญญัติความหมายของกัญชาไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๑๒) เช่นนี้ถือได้ว่าการบัญญัติดังกล่าว ทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยสะดวกและไม่สามารถเข้าใจกฎหมายได้โดยง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้บังคับใช้พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษในการออกใบอนุญาตให้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ยังมีข้อบังคับที่ยังไม่เปิดโอกาสให้กับหน่วยงานเอกชนเท่าที่ควร ถึงแม้กฎหมายได้เปิดช่องให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข นำยาเสพติดให้โทษมาทำการวิจัยเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ได้ แต่เพื่อไม่ให้มีการใช้หรือครอบครองยาเสพติดโดยไม่จำกัดหรือปราศจากการควบคุมกฎหมาย จึงกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุขควบคุมกฎหมาย แต่การที่ประชาชนต้องมีความยุ่งยากและเกิดความสับสนในการค้นหาตัวบทกฎหมาย จึงถือได้ว่าเป็นอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดและการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ จึงไม่สอดคล้องต่อหลักนิติธรรมว่าด้วยเรื่อง กฎหมายที่ดีต้องนำไปสู่ความเป็นธรรม กฎหมายที่ดีต้องบัญญัติตามกระบวนการและขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติไว้ รวมถึงกฎหมายที่ดีต้องมีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และเคารพกฎหมาย ล้วนแล้วแต่มีหลักว่ากฎหมายจะต้องมีการประกาศเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจกฎหมายนั้น

อีกทั้งจากพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ เป็นการออกกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับเฉพาะบางหน่วยงานหรือบางกลุ่มเท่านั้น ทั้งการผูกขาดโดยหน่วยงานรัฐเพื่อประโยชน์ทางราชการทั้งระบบ ตั้งแต่การปลูก การผลิต ครอบครอง สารสำคัญของกัญชาไว้เอง โดยอ้างว่าเป็นยาเสพติด ซึ่งถือเป็นการกีดกันความสามารถภาคเอกชนไทยและแพทย์แผนไทย ที่พัฒนาไปมากอย่างไม่ยุติธรรม อีกทั้งไม่ทำให้เกิดการแข่งขันด้านคุณภาพและราคา และยังส่งผลให้เป็นการเปิดช่องว่างให้เกิดการวิ่งเต้นหรือแม้แต่การใช้เส้นสายในกลุ่มของตนเอง เส้นสายในกลุ่มของหน่วยงานของราชการ เพื่อให้เอื้อผลประโยชน์การนำเข้ากัญชา การปลูกกัญชา การวิจัยกัญชาหรือแม้กระทั่งสารสกัดจากกัญชา รวมถึงการกำหนดสายพันธุ์ การเพาะปลูก เครื่องมืออุปกรณ์สกัดเทคโนโลยีต่าง ๆ หรือสัมปทานล้วนแล้วแต่ต้องผูกขาดกับกลุ่มรัฐบาล กลุ่มเอกชนจึงไม่ได้รับความยุติธรรมในการเพาะปลูก การวิจัยกัญชา ที่หน่วยงานของรัฐสามารถกระทำโดยหน่วยงานรัฐอย่างเดียวได้ ถึงแม้ตามพระราชบัญญัติจะมีการเอื้อประโยชน์ให้หน่วยงานวิสาหกิจชุมชนบ้าง แต่เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนมักดำเนินการโดยชุมชนท้องถิ่น ไม่ได้เป็นกลุ่มที่มีทุนในการทำวิจัยหรือแม้แต่เครื่องมืออุปกรณ์ รวมถึงเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งจุดนี้อาจจะทำให้วิสาหกิจชุมชนไม่สามารถ

ทำงานวิจัยศึกษาได้เต็มที่เท่าที่ควร หากมีการเปิดช่องให้ประชาชนและเอกชนสามารถขออนุญาต เพาะปลูกเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์โดยทั่วไป ผลิตและแปรรูป หรือแม้แต่เข้าร่วมในการพัฒนา กัญชาไทยได้ จนส่งออกจำหน่ายต่างประเทศได้จะเป็นการสร้างประโยชน์ให้มากยิ่งขึ้น

แต่เมื่อพิจารณาสถานะทางกฎหมาย กัญชาถือเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ซึ่งผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก ครอบครอง เสพ มีโทษทั้งจำและปรับ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๕ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๖/๑ และมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามหลักนิติปรัชญา (หลักนิติธรรม) ตามสำนักกฎหมายประวัติศาสตร์ของชาววิญญี่ (Georg Friedrich Carl Von Seigny) ได้อธิบายว่า กฎหมายต้องให้ความสำคัญกับจารีตประเพณีและการทำความเข้าใจสภาพของสังคม โดยเห็นว่าความสำคัญดังกล่าวจะเชื่อมโยง การทำความเข้าใจธรรมชาติของกฎหมายและก่อให้เกิด ความยุติธรรมต่อสังคมอย่างแท้จริง ซึ่งเมื่อนำหลักนิติธรรมดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมด เมื่อนำพิจารณาถึง สถานะทางกฎหมายของกัญชาแล้ว เห็นได้ว่าพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ได้ นำรากฐานทางประวัติศาสตร์ ตามแนวคิดของสำนักกฎหมายประวัติศาสตร์มาพิจารณา ในการตรา กฎหมาย เมื่อพิจารณาจากรากฐานทางประวัติศาสตร์ของไทย ซึ่งแต่เดิมประเทศไทยได้มีการใช้กัญชา ทั้งในฐานะพืชสมุนไพรและพืชผักในครัวสวนครัวมาเป็นเวลานาน รวมถึงการใช้ในปริมาณที่เหมาะสม ก็ไม่ได้ทำให้เกิดผลเสียต่อร่างกาย จึงควรทบทวนสถานะของกัญชาและโทษต่อผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก ครอบครอง เสพ หรือแม้แต่ผู้ขออนุญาต ให้ไม่มีความผิดหรือใช้มาตรการด้านอื่น เช่น การ บำบัดรักษา การวิจัย การเพาะปลูก จึงควรมีการอนุญาตที่มีความเป็นธรรมและการลดทอนความผิด ทางอาญา ต่อผู้ผลิต ผู้วิจัย รัฐวิสาหกิจชุมชน เอกชน นำเข้า ส่งออก ครอบครอง เสพ

ดังนั้นเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติยาเสพติด ให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎหมายยาเสพติดอื่น ๆ แล้วเห็นได้ว่ากฎหมายป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดมีหลายฉบับ ทำให้มีหลายหน่วยงานตามกฎหมายที่มีหลายฉบับ ได้จัดตั้งหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีนโยบายเป็นของตัวเอง จึงทำให้เกิดความเป็นเอกภาพและความต่อเนื่อง ในการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด อีกทั้งปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาระดับชาติ ที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อย ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมโดยรวม ดังนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นว่ารัฐบาลให้อำนาจคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ให้อำนาจและหน้าที่ในการเสนอแนวนโยบายและแผนงานระดับชาติ เพื่อกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางการปฏิบัติอันเป็นแนวทางเดียว เพื่อนำไปสู่มาตรการ ในการป้องกัน ปราบปราม การแก้ไขปัญหา ยาเสพติด รวมถึงการพิจารณาเพื่ออนุญาตเกี่ยวกับการใช้ ยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ กัญชา ซึ่งจะทำให้เกิดการสอดคล้องต่อการประสานความร่วมมือระหว่าง หน่วยงานต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น และมีความเป็นระบบระเบียบมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชน ด้วยเหตุนี้แล้วปัญหา ยาเสพติดก็จะได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และก็จะทำให้เป็นการลดอุปสรรคต่อการพัฒนาการพัฒนารักษาทางการแพทย์แคนาดาบินอยด์และกัญชา การแพทย์ด้วยเพราะเมื่อหน่วยงานภาครัฐมีทิศทางเป็นแนวทางเดียวกันแล้ว การพัฒนา กัญชา การแพทย์ก็จะทำได้โดยสะดวก

บรรณานุกรม

- กำชัย จงจักรพันธ์, (๒๕๕๖), **หลักนิติธรรม ความหมาย สาระสำคัญ และผลของการฝ่าฝืน** คณะกรรมการการอาหารและยา. **พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒.** กรุงเทพฯ สืบค้นเมื่อ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒, จาก http://www.phmc.coj.go.th/doc/data/phmc/phmc_๑๕๑๐๐๓๙๗๙๑.pdf
- คณะกรรมการการอาหารและยา, สำนักงาน. ๒๕๖๒. **พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒.** กรุงเทพฯ สืบค้นเมื่อ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒, จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/๒๕๖๒/A/๐๑๙/T_๐๐๐๑.PDF
- คณะอนุกรรมการวิชาการว่าด้วยหลักนิติธรรมแห่งชาติ, **หลักนิติธรรม The Rule of Law ความหมาย สาระสำคัญ และผลของการฝ่าฝืนหลักนิติธรรม** มหาวิทยาลัยศรีปทุม. (๒๕๕๘).**หลักนิติธรรม : นามธรรมสู่การเป็นรูปธรรมสำหรับสังคมไทย.** สืบค้นเมื่อ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒, จาก <https://www.spu.ac.th/fac/law/th/content.php?cid=๑๘๔๑>
- วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- วีรยา ถาอุชิต นุศราพร เกษสมบุญ. **การใช้กฎหมายทางการแพทย์. วารสารเภสัชศาสตร์อีสาน.** ปีที่ ๑๓ ฉบับพิเศษ ม.ค.- มี.ค.๒๕๖๐. ๒๒๘-๔๐.
- สมยศ เชื้อไทย, **ความรู้กฎหมายทั่วไป คำอธิบายวิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ ๑๘** (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๕๕)
- สรุปผลประชุมคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๔, วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘.
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐.** กรุงเทพฯ : บริษัท ธนาเพรส จำกัด, ๒๕๖๐.**รัฐธรรมนูญ / รัฐธรรมนูญ—ไทย**
- อภิวัฒน์ จิระศิริโสภณ. (๒๕๕๘). **ดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรมของประเทศไทย.** สืบค้นเมื่อ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒, จาก <http://km.moi.go.th/km/goodgov/promote/p๑.pdf>
- Haroutounian S et al. **The Effect of Medicinal Cannabis on Pain and Quality of Life Outcomes in Chronic Pain: a Prospective Open-label Study.** The Clinical Journal of Pain. ๒๐๑๖. DOI: ๑๐.๑๐๙๗/ AJP.๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๓๖๔
- History of Marijuana as Medicine - ๒๙๐๐ BC to Present.** สืบค้นเมื่อ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒, <https://medicalmarijuana.procon.org/view.timeline.php?timelineID=๐๐๐๐๒๖>
- Lau N, Sale P, Averill S, et al. **A safer alternative: Cannabis substitution as harm reduction.** Drug and Alcohol Review (๒๐๑๕). DOI: ๑๐.๑๑๑๑/dar.๑๒๒๗๕

Leweke F. M., Piomelli D., Pahlisch F., Muhl D., Gerth C. W., Hoyer C., et al. (๒๐๑๒). **Cannabidiol enhances anandamide signaling and alleviates psychotic symptoms of schizophrenia.** *Transl. Psychiatry* ๒:e๙๔ ๑๐.๑๐๓๘/tp.๒๐๑๒.๑๕

Reynolds JR. **On the therapeutic uses and toxic effects of cannabisindica.** *The Lancet* ๑๘๙๐; March ๒๒, ๖๓๗-๓๘.

The Office of Protection wisdom medicine of Thailand, ๒๐๑๒. สืบค้นเมื่อ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒, http://druglibrary.org/special/mikuriya/tod_mikuriya_collection.htm

Tzadok Metal. **CBD-enriched medical cannabis for intractable pediatric epilepsy.** The current Israeli experience. *European Journal of Epilepsy* (๒๐๑๖) <http://dx.doi.org/doi:๑๐.๑๐๑๖/j.seizure.๒๐๑๖.๐๑.๐๐๔>

